

Úr ongum til blómandi vinnugreinar

Deil:

Jan Müller

26.09.2014 - 14:04

Oljan.fo

”Eg haldi, at tað er ótrúligt at hugsa sær, at fyri eini 15 árum síðan vóru tað nærug eingir feroingar, sum arbeiddu í olju- ella frálavavinnuni. Nú eru hetta blómandi vinnugreinar, har feroiskar fyrítøkur og einstaklingar skara framúr í beinhørðu kappingini,” segði Johan Dahl, landsstýrismaður m.a. , tá hann setti Vinnudagin seinnapartin. Hann segði:

”Eg takki fyri, at eg enn eina ferð fái høvi at seta hátíðardagin hjá feroysku vinnuni.

Eg haldi, at feroyska vinnan av røttum hevur nógv at hátíðarhalda í hesum døgum. Tað hevur gingið stútt framá hjá feroysku vinnuni seinastu árinu, og fyrítøkur gera nú stórar íløgur, og leita inn á nýggj arbeiðsøki. So at siga øll lyklátøl peika rætta vegin.

Árið 2014 hevur verið eitt serstakliga hendingaríkt ár. Eftir eina áralanga ósemju um býtið av pelagisku fiskasløgunum, fingur vit endiliga eina semju, sum tryggjar føroyingum eitt munandi meira rættvíst býti. Samstundis hevði hetta eisini við sær, at ES slepti sínum lemjandi handilssanktiónum.

Serliga gleðiligt er tað eisini, at føroyskt vinnulív ynskir at góðska hetta nýggja pelagiska ríkidømið í Føroyum. Tað skapar bæði arbeiði og ringvirkningar til vinnuna á landi. Suðuroy, tú mundi doy, syngja Pipar og Salt, og tað var um reppið, at teir fingur rætt. Pelagiska vinnan hevur veruliga blást nýtt lív í Suðuroynna. Og fyri góðum mánaði síðan opnaði eisini eitt pelagiskt virki í Fuglafirði.

Men vinnan, sum kemur skjótt, kann eisini hvørva skjótt, og nú ræður um hjá Suðuroynni, Eysturoynni og hjá øllum landinum, at nýta henda upptúrin til eisini at breiðka um vinnuliga grundarlagið, so at landið gerst minni sárbaert, og meiri spennandi og liviligt.

Í vár og summar hava vit eisini havt tvær royndarboringar á landgrunninum. Og hóast olja ikki varð funnin í rakstrarverdum nøgdum, so hava leitingarnar havt við sær sera nógv virksemlu. Eg haldi, at tað er ótrúligt at hugsa sær, at fyri eini 15 árum síðan vóru tað nærur eingir føroyingar, sum arbeiddu í olju- ella frálavavinnuni. Nú eru hetta blómandi vinnugreinar, har føroyskar fyrirkur og einstaklingar skara framúr í beinhørðu kappingini.

Fyrr í vikuni vitjaði eg umborð á West Hercules. Eg haldi, at tað er so ótrúliga flott, at føroyskar fyrirkur hava megnað at fingið ein av heimsins størstu boripallum inn á Skálafjørðin at umvæla. Hetta er av sonnum eitt vegamót í føroyskari vinnu og prógvar, at vit í Føroyum hava professionellar og kappingarførar fyrirkur, sum klára at lyfta eina so stóra uppgávu.

Meðan handverksvinnur ofta vera kroystar av automatiseringum og av lønarlagnum í láglovarlondum, hava fleiri føroyskar handverksvinnur leitað sær inn á nýggj øki, har sum dygdin hjá føroysku handverkarunum, nærlagni, arbeiðssemlu og fleksibilitetur eru grundleggjandi fortreytir fyri, at arbeiðini kunnu eydnast. Eg vænti tí ikki, at hetta verður seinastu ferð, at vit síggja ein oljupall í føroyskum umhvørvi - antin tað er á landgrunninum ella inni á einum av okkara firðum.

West Hercules ber boð um at oljuævintýrið ikki er endað, tvørturímóti. Fyrirkurnar í frálavavinnuni vaksa alsamt, og nógv stásilig nýggj skip eru í gerð. At vit kunnu hava so nógv virksemlu innan oljuvinnuna, áðrenn vit eru farin at útvinna olju, er fantastiskt, og tað er heilt vist tann besti máttin, sum vit kunnu fyrirreika okkum til tær veldugu avbjóðingarnar, sum vit sum samfelag koma at standa fyri, tá ið vit einaferð finna olju í rakstrarverdum nøgdum.

Føroyskir alarar hava aftur víst at teir eru best, og vinnan hevur aftur havt eitt metár. Alivinnan er, eins og modernaða fiskivinnan og oljuvinnan eisini ein vinna, har sum hugur og hond skulu ganga upp í eina hægri eind. Tað ber ikki til at framleiða heimsins besta laks, uttan at bæði at hava bestu og nærlagdistu alarar, trygdarskipanir, ið byrgja fyri sjúkum og gransking og menning, ið støðugt finnur nýggjar hættir at framleiða betri,

sunnari og bíligari fisk. Alivinnan hevur eisini boðað frá íløgum fyri meir enn 1 mia. kr. komandi árin. Samstundis verður arbeitt við at fara undir aling á m.a. Sandsvág og Skúvoyarfirði, Svínoyarfirði og Hvalbiarfirði. Hetta vil skapa økt virksemi og fleiri arbeiðspláss.

Alingin er og verður ein alt størri fíggarligur hornasteinur hjá samfelagi okkara og stendur nú sambært seinastu hagtølunum fyri uml. helminginum av okkara útflutningsvirði. Tað er at frøast um, men tað er umráðandi, at vit tryggja áhaldandi burðardygd, bæði umhvørvisliga, fíggarliga og hvat sjúkufyribygging viðvíkur.

At fiskivinnan, alivinnan og handverksvinnur kunnu gerast vitanarvinnur er flott, men tað er kanska ikki so ringt at skilja. Hetta er hóast alt eitt framhald av tí kenda, og enn er tað í stóran mun stórir dreingir sum fiska, smíða og spæla við skip.

Tað er straks verri at fata tað heilt ókenda, at skilja tørvin fyri at granska í árávís fyri kanska at finna eina ábending um eitt ella annað, sum móguliga eisini kann hava vinnuligan týdning. Og helst er tað tí, at tað hevur gingið so ómetaliga striltið at fáa vinnuna at vera við til at fígga gransking í hesum landi, hóast flest øll munnu vera samd um, at gransking er neyðug fyri at vinnan av álvara kann mennast í framtíðini.

Men nú sær út til at glið er komið á. Við granskarasetrinum iNOVA, hava vinnan og almennir granskingarstovnar tikið lógvatak saman, og sett eitt spildurnýtt tvørfakligt granskingarumhvørvi á stovn, sum eg havi ógvuliga stórar vónir til.

Eisini varandi orka er eitt øki, har sum Føroyar hava ótrúligar móguleikar, um vit megna at gagnnýta allar góðar kreftir bæði hjá handverkarum og akademikarum til at temja tær ófatiligu náttúrukreftirnar, sum leika sær kring oyggjarnar. Nýggju vindmyllurnar í Húsahaga eru varðar, sum vísa byrjanina til eina nýggja leið í Føroyum, har sum orka sum frá líðir ikki bara verður ein støðugt tyngri byrða hjá vinnuni, men heldur eitt tilfeingi, sum vit sjálv kunnu gagnnýta og einaferð eisini selja øðrum.

Miðvísa og styrkta marknaðarføringin av ferðavinnuni byrjar at geva frukt, og eg eri sera spentur upp á nýggjasta átakið, har vit øll eru biðin um at taka lut í marknaðarføringini, og at deila nýggja ferðavinnufilmin til vinir og kenningar um allan heim.

Eg fegnist eisini almikið um, at Visit Faroe Islands hevur lagt seg eftir at nýta føroyskar kreftir í størst móguligan mun, til at framleiða filmin, og soleiðis verið við til at styrkt um støðið undir føroyskari filmsvinnu. Hetta átti at verið so sjálvsagt, men eg haldi at vit ofta eru ov lítið tilvitað um, at tað ber til at gera so at siga alt í Føroyum. Tí taki eg eisini av fullum huga undir við “Keypið føroyskt átakingum”, sum Vinnuhúsið var millum stigtakararnar til.

Tað er ein sannroynd, at vit hava ein lítlan og viðbreknan búskap. Tað økta virksemið, sum vit uppliva í hesum døgum, hevur longu givið fløskuhálsar í summum vinnum. Tí hava vit valt at betra um móguleikarnar at fáa útlendska arbeiðsmegi til landið. Hetta er skilagott og neyðugt. Men tá vit á hendan hátt opna upparbeiðsmarknaðinum, mugu

føroyskar fyrirkur eisini vísa, at tær eru førar fyri at bera ta ábyrgd, ein opin arbeiðsmarknaður hevur við sær.

Vit mugu minnst til, at politiska pendulið svingar skjótt. Longu nú er eitt sindur av rumbli um, at føroysk arbeiðsmegi verður vald frá, og bíligari útlendsk arbeiðsmegi sett í staðin. Eg ivist tó ikki í, at føroyska vinnan ber seg rætt at, og fær sum mest burturúr hesum møguleikanum.”

Potentialið í vinnuni er stórt, vit skulu bara tryggja okkum, at karmarnir, bygnaðurin og ætlanirnar eru tær bestu. Harafturat krevja góðar tíðir skilagóða leiðslu, planlegging og stýring.

Framtíðin kemur av sær sjálvum, men tað ger framburður ikki. Tí er neyðugt við øllum góðum kreftum at tryggja framhaldandi dynamikk og framburð.

Eg eri sera spentur at hoyra kjakið seinni í dag um “hvat vit skulu duga”, og fari við hesum orðum at takka fyri meg, og at seta Vinnudagin 2015.

Johan Dahl Landsstýrismaður